

journaal

ZEILVERENIGING HET Y 2020 WINTER

Alle technische voorzieningen voor uw boot van a tot z

- Inbouw, reparatie en revisie van diesel-, benzine- buitenboord motoren
- Onderdelen voor scheepsmotoren, keerkoppeling pompen
- Accurate mobiele service dienst
- Groot assortiment nieuwe en gebruikte motoren en onderdelen
- Lassen, draken en frezen
- Watersportartikelen

JACHTSERVICE AMSTERDAM
www.jachtservice.nl

Oostersedijk 5 1011 LH Amsterdam
Tel: 020 - 625 16 15 / Fax: 020 - 624 99 89

**AMSTERDAMSCH
FIJNHOUT**

Houtexpert sinds 1898

Hout voor uw boot

T. 020 - 6882100 | www.fijnhout.nl

Omslagfoto : Pampusregatta 2020, Foto: Twirre Bogaard

De kim

Ons overvloedige noodvuurwerk dat over de datum is mogen we deze oud-en-nieuw niet afsteken. Niet dat ik er erg mee zit, want er is een alternatief.

Het gebeurde zo'n twintig jaar geleden. Met een gehuurde New Classic 700 met optrekbare kiel, hadden we net het anker laten vallen achter de Richel bij Vlieland, toen we plotseling bezoek kregen van een KNRM reddingboot. Het was op het laatst van de eb en doordat we door de opgetrokken kiel en roerblad zwalkend als een dronkenman door het Franse Gaatje waren gezeild, had de vuurtorenwachter voor alle zekerheid de KNRM maar gealarmeerd. In volledig overlevingstenuue informeerden de hulpverleners of alles wel goed ging bij ons aan boord en of we wisten dat we droog gingen vallen.

Na mijn bevestigende antwoorden vroeg de zorgzame hulpverlener of we wel voldoende vuurpijlen aan boord hadden, voor het geval we in de nacht hulp nodig zouden hebben ("ja") en of we wisten dat we het niet allemaal tegelijk moesten afsteken, maar een voor een met voldoende tussenpozen? ("ja").

"Geen parachutefakkels maar Music of the Royal Fireworks"

Nou ben ik eigenlijk als de dood zo bang voor vuurwerk. In bijna iedere vaarwijzer voor groot water worden wij, zeilers, gemaand voldoende noodvuurwerk aan boord te hebben. Met het dringende advies om het niet voor de grap af te steken op een verjaardagsfeestje of zo. Dit om te voorkomen dat een armada van reddingboten, vliegtuigen en helikopters voor niets uitrukt. Wel wordt er meestal bij verteld dat we het oude noodvuurwerk gerust met oud-en-nieuw mogen afsteken. Nu heb ik in mijn inmiddels 65-jarig bestaan nog nooit een rotje af durven steken, zelfs bij sterretjes gaan me de griebels over de grabbels. Toen ik me 40 jaar geleden voor het eerst op het IJsselmeer waagde heb ik nog heel braaf een pakket noodvuurwerk gekocht, maar het nooit met oudjaar af durven steken. Ik koop zelfs al meer dan twintig jaar helemaal geen noodvuurwerk meer,

sinds een van mijn medewerkers, een ervaren zeiler, op 2 januari op het werk verscheen met een ingezwachtelde hand, met veel schaamrood op de kaken en iets mompelend op een toon van: "niet verder doorvragen". Het bleek een overjarige parachutefakkelt te zijn geweest, in haar hand ontploft.

Het laatste dat ik kan gebruiken in een noodsituatie is pro-actief vuurwerk aan boord. Weg ermee dus. Mijn laatste pakket heb ik ingeleverd bij de milieustraat. Wat daar overigens enige paniek veroorzaakte, voor watersportvuurwerk waren geen instructies opgesteld.

Komende oudejaarsavond zult u bij mij dus sowieso geen vuurpijlen de lucht in zien gaan. En dan is er ook nog het landelijke vuurwerkverbod. Onze huisgenoot, een rode kater van het genus *Felis theemutis*, weet nog van niets, maar gaat dit keer een rustige oudejaarsnacht zonder PTSS tegemoet.

Bij dit winternummer zit een zakje glühweinkruiden, een mooi initiatief van de evenementencommissie. Op 31 december posteer ik mij voor de houtkachel, Y Journaal opengeslagen, rode kater op schoot, laat de warme wijn over mijn lippen komen en op de achtergrond klinkt zachtjes een cd met de *Music for the Royal Fireworks* van Georg Friedrich. Händel.

Tijdens de première op 27 april 1749 in het Londense Green Park, eindigde de geplande vuurwerkshow in een ramp.

De redactie van het Y Journaal wenst u allen een gezond en mooi 2021 toe.

Henk Dessens
Eb en Vloed, Warmond

foto: Han Meeter

Durgerdam

In dit nummer staat deze keer geen verslag van havencommissaris Ger Langhout, maar wel een mooie foto van Twirre Bogaard.

De Boeienlijn

In het lustrumboek '135 jaar Zeilvereniging Het Y' staan zes interviews met ereleden, leden van verdienste en winnaars van de Paul Niemanprijs. Dat smaakt naar meer. Dit nummer beginnen we met een serie over deze 'bakens' voor onze vereniging, De Boeienlijn.

We varen af met Bouke Blijdesteijn, lid sinds 1993, havencontactpersoon en -commissaris Marken van 2014 tot 2020 en onlangs benoemd tot lid van verdienste. Als we kijken naar zijn 'lichtkarakter als boei' zouden we hem kunnen omschrijven als 'oculting' – gaat maar zelden uit....Met de *Brandaan* liggen Bouke en zijn vrouw Aleid (ook actief gezinslid) sinds 2000 op Marken.

Hoe ben je eigenlijk bij het Y terecht gekomen?

Ik ben gek op monumenten, dus ik werd graag lid van deze monumentale vereniging.... Ik vind het vooral leuk om bij te dragen aan het in stand houden of terugbrengen van goede tradities en wat mij betreft gaat het dan vooral om de goede banden tussen leden onderling.

Natuurlijk hoeven we niet terug naar de miskleunen, maar zo'n band die al 135 jaar bestaat is toch mooi?

En waarom Marken?

Aleid en ik hadden een houten Fortunella, een ontwerp van Frans Maas, met als ligplaats Lelystad. Maar ik zeilde ook regelmatig mee met Jan Ufkes op de lemsteraak *Sabijn*. Jan haalde ons de vereniging binnen en meteen ook op Marken. In 1999 verhuisden wij voor mijn werk naar Dordrecht en Ben van Huystee

Marken

Havencommissaris Gerrit van Empel stuurde ons een sfeervolle foto van een lege haven van Marken.

Foto: Trijntje Visser

(toen havencommissaris op Marken, later erelid en onlangs overleden BW) belde mij op, dat hij wel een plek had. Vooral toen ik gepensioneerd werd was dat fijn. Marken was toen trouwens een nogal gesloten 'kluppie', het duurde een tijd voordat je erin groeide. Er was toen nóg minder verloop dan nu.

Nu hebben jullie een heel karakteristiek schip, de *Brandaan*

Ja, die was van een oud-voorzitter van Het Y, Tjebbe Westendorp. Het schip lag in Durgerdam, en een kennis van ons wees me erop.

Tjebbe kon het schip niet meer goed onderhouden en wilde het verkopen. Mijn project ermee was een wereldreis te gaan maken, maar daar stak Aleid een stokje voor, die wilde niet nachtenlang oceanen oversteken.

Dus werden het dagtochten, maar zo zijn we wel jaren op de Oostzee geweest, overgestoken naar Engeland en bijna traditioneel jaarlijks naar Oostende via IJmuiden, Scheveningen en Vlissingen. Dat we later Pedro, onze hond, kregen hielp ook niet bij lange tochten: die lag vooral stil in een hoekje te wachten tot het over was.

Piet Roos, 25 jaar havenmeester voor ZV Het Y.

Waterverftekening van de Brandaan

Waarom ben je gestopt met het havencommissariaat?

Ik werd ziek en door de chemokuren kan ik niet vaak genoeg op de haven zijn om daar een verbindende rol te vervullen en dat vind ik toch de belangrijkste functie van de havencommissaris. De laatste jaren is de band op de haven ook wel hechter geworden. Vooral de picknickbank op het 'Y-land' heeft daaraan bijgedragen. Samen een drankje af en toe, dan leer je elkaar beter kennen. Mensen doen meer voor elkaar en voor de haven. De een helpt iemand met een voorstag, een ander met een trap, Wijnand met de elektra, Pieter met de borden, enzovoort. Onno was een keer bijna uitgevaren toen hij dacht dat ik buiten de haven in de problemen was gekomen: ik moest mijn kompas kalibreren en daarvoor een paar rondjes varen...

Er zijn veel meer mensen met verdienste dan ik alleen... neem nou Pieter, die is wel 10 jaar havencontactpersoon geweest en nog steeds actief. Piet Roos, onze havenmeester op Marken, doet het ook al 25 jaar: volgend jaar kunnen we zijn jubileum vieren. Dat is een gouwe vent, een echte Marker die op de grote vaart en de reddingboot gevaren heeft en die niet alleen als vrijwilliger goed voor onze haven heeft gezorgd al die jaren, maar ook een

belangrijke schakel naar de Marker bevolking is.

Het was mooi, dat we een 'kantoor' voor hem hebben kunnen bouwen boven het bankje waar hij altijd zit. En als er koffie is, is hij helemaal tevreden, mede door de waardering van onze leden daar heeft hij het tot zijn 86e volgehouden.

Hoe zit dat eigenlijk met 'onze' haven op Marken?

Dat is nog best ingewikkeld: Wij hebben zo'n 35 boten in de haven liggen, net zoveel als de Watersportvereniging Marken. Maar de eigenaar van de haven is Rijkswaterstaat, die ook de passantenkade gratis openhoudt; daar pachten wij van. Toen ik net begon in 2014 kon ik meteen aan de bak: onze boten liepen steeds vast in de modder, waarschijnlijk omdat de veerdienst die dagelijks met de schroef onder onze steiger spuit. Maar Rijkswaterstaat stuurde een jurist, die volhield dat het onderhoud voor ons was. Ik heb toen met Frank London (onze voorzitter in die tijd) en Ben Lammes (de voorzitter van 'de Markers') alles uitgezocht en ook de stoffige documenten onder uit de clubark in Durgerdam gehaald. Pas toen wilde Rijkswaterstaat een bijdrage leveren. Uiteindelijk betaalde ook de veerdienst wat, waardoor het redelijk goedkoop te doen was allemaal.

Ook al doordat we het slib op de Markerwadden mochten storten, al moest ik daarvoor toen een hoop extra monsters laten nemen om te bewijzen dat het schoon genoeg was. Maar met de Markers heeft het geleid tot een veel betere verstandhouding: die zagen ons eerst toch wel als een arrogante club Amsterdammers, maar de 'schutting op de steiger' is nu wel weg. En we houden nu twee keer per jaar samen onze havenwerkdag, die we aan het eind ook weer goed 'evalueren' met een biertje erbij...

Wat valt er eigenlijk nog te wensen op Marken?

Nou, dan kan ik nog wel even doorgaan... De wc's en douche daar zijn van de gemeente, maar die zijn uitbesteed aan een horecabaas. Die doet ze naar eigen inzicht open en dicht en ze worden gebruikt door hordes toeristen. Daar zouden we zelf een keer voor moeten zorgen. Ik had al gedacht aan het oude gebouwtje dat op het eiland stond, een botterloods. Dat staat nu in het Openluchtmuseum in Arnhem. Misschien kunnen we het weer nabouwen?

We zouden misschien het eiland erbij kunnen pachten en daar dan een soort clubhuis stichten. Alleen: de Markers doen niet mee, die hebben al iets. En als de gemeente dat niet wil, zouden we ook kunnen denken aan een grote platbodem als clubschip. Het mooiste zou zijn – en daar ben ik al eens mee bezig geweest – om ook de passantenkade en het gebouwtje van Rijkswaterstaat erbij te huren. Die huren nu een uitzendbureau in voor havenmeesters.

Tegelijkertijd is het zo'n grote bureaucratische

Aleid en Bouke op hun Brandaan

organisatie, dat je er bijna niet doorkomt. In drie jaar tijd heb ik al vier nieuwe beheerders gesproken. En dan wordt je verwezen naar het Rijksvastgoedbedrijf, en dan weer terug – kastje naar de muur. Maar mijn opvolger zou het natuurlijk wel weer eens kunnen proberen... Ik zou ook graag meer activiteiten zien samen met Durgerdam. De twee havens staan toch wel een beetje met de rug naar elkaar. Tegelijkertijd was de '6 uren van het Y' vorig jaar vanaf Marken een groot succes. Daar moeten we mee doorgaan.

Interview: Bob van der Winden
Windroos, Marken

Een tijd van reflectie én plannen maken

Als een estafette schrijven steeds twee bestuursleden samen deze pagina's. Dit keer onze twee secretarissen, Anneke Jochemsen en Jan Verjaal.

Feestdagen?

Het is eind november, de feestdagen doemen op aan de kim, maar we hebben nog veel te doen. Een bestuursvergadering op 1 december, een extra ALV op 11 december, website updaten, KvK-inschrijving bijwerken, jaarplanning maken ..... Kortom, zoals dat altijd gaat tegen het einde van het jaar.

Er is aanleiding genoeg om even achterover te gaan zitten en stil te staan bij die feestdagen en de jaarwisseling. Zeker in dit vreemde coronajaar. Hoe zullen die feestdagen zijn? Sommigen vinden het heerlijk om familie en vrienden te zien, anderen vinden dat juist stressvol. Voor weer anderen is het een lastige tijd, waarin dierbaren gemist worden, keuzes moeten worden gemaakt. Wie wel en wie niet aan tafel. Hoe houden we iedereen aan boord?

Een sterke club

Het is een tijd van reflectie én plannen maken. Ook voor Het Y was het een vreemd jaar. Zonder evenementen, lustrumviering en jeugdzeilen en bijna geen wedstrijden. Maar als zeilers kunnen we ons gelukkig prijzen: op de eigen boot of op een verenigingsboot kunnen we ook in de intelligente lockdown weer even onszelf zijn. Op de steiger zagen we elkaar veilig en op afstand en iedereen maakte er het beste van.

Ook daar merkte je dat we een club zijn met sterke onderlinge banden. Natuurlijk hopen we met z'n allen dat ergens in het voorjaar de bar weer open kan en we eindelijk 'gewoon', of na een tocht of een

wedstrijd, weer een biertje kunnen drinken en elkaar omhelzen. Vanaf de bestuurstafel doen we dat nu even op afstand.

Nieuwjaarsreceptie

Altijd een goed bezocht evenement. Dat willen we niet missen. We houden allemaal wel van een feestje en als zeilers zijn we inventief. Dus doen we het deze keer anders. Binnen de vereniging zijn we inmiddels gewend aan ZOOM. We willen dan ook al zoomend het nieuwe jaar in en elkaar toedrinken. Bij dit Y Journaal vindt u een zakje met glühweinkruiden om zelf een warm en verwarmend winterdrankje te maken. Maar ook met een biertje of een bubbeltje bent u van harte welkom op onze digitale nieuwjaarsreceptie op 3 januari om 16:00 uur. Voorzitter Bob van der Winden zal ons allen vanuit de ark toespreken, waarna we met z'n allen kunnen toosten. Aanmelden kan via de website: www.zvhety.nl en kies dan voor <online nieuwjaarsgroet van Het Y>.

Evenementen

Er stonden zoveel leuke evenementen op stapel en er waren nog talloze goede ideeën. Een lustrumcommissie die een geweldig feest op en rond het water had gepland. Toen kwam corona en viel alles in het water. De evenementencommissie is achter de schermen actief gebleven en uitgebreid met de gebroeders Corver. Laat 2021 maar komen. Er zijn evenementen doorgeschoven, aangepast en omgebouwd, allemaal coronaproof. We starten met de nieuwjaarsreceptie, daarna een lezing in het gure seizoen, later een tocht, een feest, en natuurlijk weer een floating movie en ook iets met muziek. Het wordt weer beslist de moeite waard om naar Het Y te komen.

Erelid, lid van verdienste en de Paul Nieman-prijs

Op de najaars-ALV van 20 november is een aantal mensen welverdiend in het zonnetje gezet. Chiel Koops is tot erelid benoemd. U kent hem vast wel van de werkzaamheden aan de buitensteiger of naast Jacqueline, zijn echtgenote, samen op de *Faja Lobbi*.

Bouke Blijdesteijn, tot voor kort zeer actief in Marken, is benoemd tot lid van verdienste. Eerst als havencontactpersoon en later als bestuurslid / havencommissaris was hij altijd bereid een probleem aan te horen en voor een oplossing te zorgen. Of zoals hij zelf zegt: "gewoon wat gemopper aan te horen", maar dan wel graag onder het genot van een drankje aan de picknicktafel op het eiland.

De Paul Niemanprijs, door het bestuur toegekend aan een 'gewoon' lid dat zich buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt, was dit jaar voor Peter Sonnemans. Peter heeft zich de afgelopen jaren in veel hoedanigheden laten zien. Als invalhavenmeester, schilder, klusjesman en last but not least als gastheer en barman. Nico Roos, laureaat van vorig jaar, wist het op de ALV bloemrijk te verwoorden.

O ja, die zijn er ook nog: regels en formaliteiten...

De ALV van 20 november heeft 'nieuwe' ontwerpstatuten aangenomen. Dit besluit moet in een tweede vergadering met nogmaals tweederde van het aantal uitgebrachte stemmen worden bekrachtigd. En als dat op 11 december gebeurd is, is in die vergadering hopelijk ook een nieuw huishoudelijk reglement aangenomen. Het oude reglement liep wel heel erg achter en voor een vereniging is het altijd plezierig als zij zich bij haar handelen kan laten leiden door regels

die aansluiten bij de dagelijkse praktijk.

Tenslotte ....

Het bestuur wenst u allemaal warme en bijzondere feestdagen.

Anneke Jochemsen
Jan Verjaal

Foto's: Henk Dessens

Genuatechnische experimenten

PIET

Eind juli is het prachtig weer, zon, windkracht 3 en het is een uitgelezen moment om eens te experimenteren met mijn rolfof/genua van 25 m2. Die heb ik, naast mijn grote CQR anker, nog nooit gebruikt.

We willen snelheid

Maar ik merkte dat op alle koersen de boot wel harder wil maar niet kán als ik de standaard-keerfof van 12 m2 op heb staan (high aspect, dat wel). Voor een solozeiler is die keerfof reuze handig, maar vooral op ruime koersen geeft deze het gevoel dat er remmen aanlopen of dat de motor maar één cilinder heeft.

Dus: grote fok aangeslagen, gehesen en aan het varen. Het doel is een grotere snelheid te creëren, want ik heb niet voor niets een klapschroef aangeschaft.

Het is mentaal

Eigenlijk is het een mentale kwestie: als ik een ongeveer even grote boot in de buurt zie varen, word ik onrustig en wil ik er voorbij. Zo niet, dan verzijn ik allerlei excuses: die ander is een wedstrijdboot, heeft Kevlar zeilen, is langer, lichter, ik moet nu even koffie zetten, etc. Maar toegeven dat er door de ander beter wordt gevaren is er niet bij.

Dus spring ik als een kikker heen en weer om de zeilen bij te stellen en aan lijntjes te trekken. Omdat ik, zoals gezegd, solo zeil heeft niemand er last van en dat is maar goed ook.

Zware beslissingen

En daarom nu de grote fok/genua. En ik loop gelijk tegen een aantal problemen aan die zware beslissingen vergen. Het wordt nu technisch (zie bijgaand foto.), maar u kunt ook direct naar de laatste twee alinea's gaan:

De genua blijkt namelijk niet goed te passen op mijn boot! Het zeil is goed qua vorm, maar het schootoog zit te hoog ondanks het feit dat ik de fok zo laag mogelijk op het voordek heb getrokken. Peinzend over een oplossing probeer ik de genua op te rollen, maar dan blijkt de fokkeval bovenin te veel ruimte te hebben waardoor deze over het rolprofiel gaat draaien. Na een meter trekken aan de rolfof zit de boel vast. Gelukkig is het mooi weer en na wat prutsen krijg ik de zaak los. De oplossing is om een lijntje van 30 cm te zetten tussen onderkant rolfof en halsoog van de fok zodat deze wat hoger staat.

De genua kan ik nu oprollen. Maar het schootoog zat al te hoog en het schootblok kan niet verder naar achteren. Het achterlijk staat nu helemaal te strak en het onderlijk te los. Ik probeer dit op te lossen met een dyneema-lijntje en een low-friction oog, dat dan als leioog moet dienen. Het lijntje voer ik door het oorspronkelijk schootblok, het aangrijpingspunt van de genuaschoot komt zo hoger en voilà, dat staat een stuk beter.

Tevreden sla ik de schoot om de lier en trek de zaak aan. Maar omdat de genuaschoot nu hoger staat, slaat de schoot op de lier over zichzelf heen in een automatische mastworp en komt muurvast te zitten. Ik geef stevig commentaar over het noodlot, maar dat helpt niet. Alleen via een strop die ik over de andere lier heen leg en dan aanzwengel, komt de zaak met moeite los.

"Ik geef stevig commentaar over het noodlot, maar het helpt niet"

Een keerblok

Als ik weer in de haven lig, leg ik mijn probleem voor aan de schipper van de *Formidable*, een voormalige wedstrijdzeiler (zie het herfstnummer 2020). Hij heeft ooit meegedaan aan de Fastnet dus wie weet heeft hij een oplossing. En jawel, hij stelt een keerblok voor, een extra blok tussen leioog en schootlier.

Heel goed, maar na wat experimenteren blijkt dat de bouw/vorm van mijn kuiprand dit verhindert. Dit los ik op door een extra Dyneemalijntje en een extra low-frictionoog dat ik aan de voet van een scepter vastmaak. Zo komt de genuaschoot onder de juiste hoek bij de lier.

Bingo!

U begrijpt dat de watersportwinkel blij is met mijn klandizie. Alles werkt nu, de fokroller rolt, de schootlier liert, de genua staat er goed bij en u hoopt dat ik tevreden ben. Jawel, maar nu wil ik de

hoek van het schootoog tijdens het zeilen kunnen wijzigen, want bij ruimere koersen moet het schootblok naar voren, want anders doet de bovenkant van de genua niet mee en dat scheelt snelheid. Daar zijn allerlei dure oplossingen voor, maar mijn krediet bij de watersportwinkel bereikt zijn grenzen.

Bent u er nog?

Ik heb nog ergens een paar kleine schootklemmen liggen op een rvs plaat. Als ik die nu eens monteer op de schootrail waar het oorspronkelijke leioog op zit? Dan kan ik via een dyneemalijntje de hoogte van mijn low-frictionoog (dat als leioog dienst doet) verstellen. Bent u er nog?

Hiervoor moet ik een strop om het low-frictionoog maken met de gevreesde diamantknoop (zie: <https://youtu.be/6P2df5c6tLo>) erbij. En een gaatje in het rvs plaatje van de schootklem maken met een speciaal carbon boortje, een M4-draad tappen in de genuarail plus een M4 boutje bijvlijen.

Zo blijkt mijn gereedschapsbestand aan boord achteraf toch nuttig te zijn, naast het genoeg om het te hebben voor het geval dat.

U begrijpt nu waarom mijn partner niet wil meevaren, hoezeer ik ook beloof om met goed weer rustig in de haven te blijven liggen en fietsen te huren om als grijskopjes te toeristen.

Of ik nog gezeild heb in de bovenstaande dagen? Jazeker, maar ik zoek, nu mijn boot er uitziet als een spinnenweb van dyneemalijntjes, naar een nieuwe uitdaging: mastvoet naar voren voor een betere trim bij ruime koersen? Of hoe krijg ik het vlaggenlijntje naar beneden dat ik heb losgelaten en vast zit in de zaling? Zou Rik de havenmeester hiervoor een oplossing hebben nu ik net een nieuw verenigingsvlaggetje heb gekocht?

Piet Schoemaker
Déjà Vu III, Amsterdam

De schipper leest

Y-tid Klaas Jan Hoeve van boekhandel L.J. Harri te Amsterdam bespreekt aanraders om in de kuip of de kajuit te lezen en gezellig bij weg te dromen.

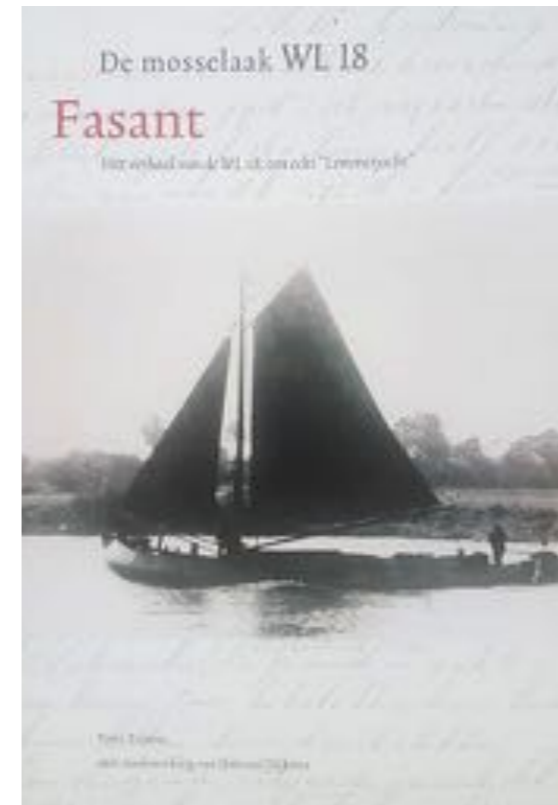
Hoewel de meeste leden de ogen gericht hebben op groot water, zijn de Nederlandse binnenwateren ook zeer de moeite waard. Pim van der Marel bracht met het boek 'Hollands water' zijn passie in beeld. Zijn vele ervaringen op de Nederlandse binnenwateren vormen de basis van dit boek, dat zowel een uitgebreide vaargids als een reisverslag is. Het boek omvat verslagen over reizen in de Noord- en Zuid Hollandse wateren, met uitstapjes naar wateren in Utrecht en Zeeland. Het fraai vormgegeven boek omvat vele overzichtskarten en ook heel veel prachtige foto's. Daarmee is 'Hollands water' vooral een inspiratieboek; door de foto's en de smakelijke reisverslagen heb je meteen zin om de schrijver achterna te varen en op zoek te gaan naar nieuwe ervaringen op het water. Het boek is begonnen vanuit het idee om het varen in het Groene Hart te beschrijven, maar geleidelijk voegde de auteur ook bestemmingen in die daar - net - buiten vallen: van Pampus tot de Grevelingen. Die keuze is begrijpelijk maar ook arbitrair. Want 'boven' Amsterdam is ook nog veel moois en de grote rivieren in het gebied verdienen ook een plekje.

Hollands water, Pim van der Marel, Uitgave Kyosei, € 32,95, full colour hardcover, 288 pagina's, ISBN 9789082948356

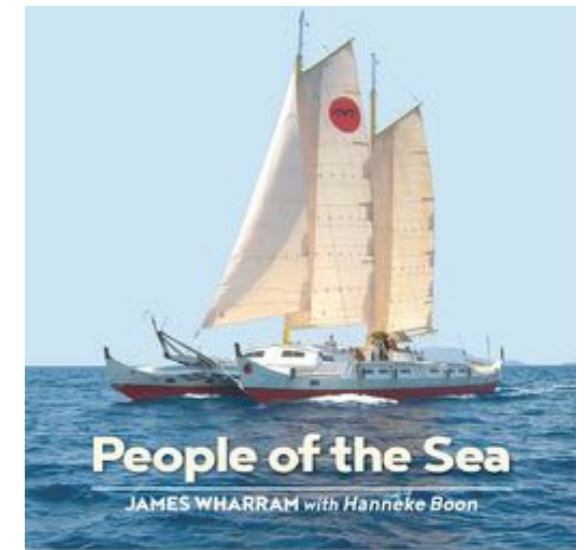
Veel mensen kennen de lifters langs de weg of liftten - vroeger - zelf. Uw recensent lifte voeger veel, half Europa rond. In de havens die door vertrekkers worden aangedaan zijn altijd bordjes van lifters die mee willen varen. Van Gibraltar naar de Canarische eilanden en van daar naar het Caribisch gebied en verder. Maar niemand lifte ooit per boot door Nederland tot Wieke van Oordt het avontuur aanging. Met weinig meer dan een liftbordje met "Schipper, mag ik overvaren?" bezoekt ze in 40 dagen alle Nederlandse provincies. Naast alle havens, bruggen, boten en sluizen die ze daarbij tegenkomt, is Wieke met name getroffen door de vriendelijkheid van de mensen die zomaar een wildvreemde mee aan boord nemen. Watersporters zijn een vriendelijk slag mensen klaarblijkelijk. Het resultaat is een lichtvoetig boekje waar de blijmoedigheid van af straalt. Af en toe maakt de lol van het liften plaats voor persoonlijke verhalen. Als Wiekes vader, recent weduwnaar geworden, op bezoek komt gaat de schrijfster even de diepte in om daarna weer vrolijk in te schepen op weer een boot. 'Steigerjunkie' is vlot en vakkundig geschreven, maar af en toe herhaalt zich de liftroutine. Het boekje ontbeert elk nut, maar is een grappig cadeautje om mensen te laten weten hoe leuk varen is en hoe gezellig de watersporters zijn.

Steigerjunkie, Uitgeverij Hollandia, ISBN 9789064107108, € 18,99, paperback, 240 pagina's

Rond sommige schepen bestaan tal van anekdotes en dat geldt ook in hoge mate voor de *Fasant*. Het is de niet aflatende speurdrang van historicus/onderzoeker Peter Tolsma en de huidige eigenaar IJbrand Dijkstra, waardoor het ware verhaal van dit stoere schip boven water kwam. "Lemsterjachten" noemden de Zeeuwse vissers deze zeilende werkschepen die hen mosselzaad van de Wadden en oogst van de Zeeuwse banken moesten brengen. Het schip maakte vele omzwervingen en had even zo vele eigenaren, die het tijdelijke beheer voerden. De oorsprong ligt (waar anders) in 1917 op de werf van de gebroeders De Boer in Lemmer. De Boer aken kenmerken zich door hun robuuste karakter in overeenstemming met een zeer fraaie lijn. Wie zich wil verdiepen in het werkzame bestaan en in de latere bestemming als jacht kan ik van harte dit fraai uitgevoerde en rijk geïllustreerde boek aanbevelen.

De mosselaak WL 18 *Fasant*, Peter Tolsma, uitgegeven in eigen beheer, hardcover, 179 pagina's, rijk geïllustreerd, € 32,50, ISBN 978491201110

Wie vanuit de haven van Durgerdam naar buiten vaart passeert mijn boot, liggend aan een mooring. "Is het een Wharram?" wordt wel eens gevraagd. Nee, *Stereo* is een ontwerp van de Nederlander Jan Bart de Jong die weliswaar beïnvloed werd door Wharram, maar het concept moderniseerde met zwaarden, een hoger tuig en grotere breedte. James Wharram is de 'godfather' van de multihullwereld en zijn ontwerpen zijn nog steeds de schepen van één ontwerper die de meeste oceanen hebben overgestoken. Het boek dat hij, samen met zijn Nederlandse partner Hanneke Boon schreef, is dan ook een tijdsbeeld. Van eind jaren vijftig tot nu aan toe krijgen we een inkijkje in het leven van de man, zijn schepen en vooral zijn visie op oceaanzelen. *People of the Sea* is een fraai uitgegeven boek geworden met vele tekeningen en foto's, waaronder de destijds spraakmakende 'blootfoto's' van zijn vrouwelijke opvarenden. Van het primitieve zeemanschap van de vroege jaren zestig tot het uitgebreide onderzoek naar de Polynesische navigatie; je kijkt mee in een leven van zeilen, zee en jachtontwerp. Zeer de moeite waard, ook voor enkelrompschippers!

People of the Sea, James Wharram en Hanneke Boon, Engelstalig, LodestarBooks/Watersportmedia, 290 pagina's, full colour, rijk geïllustreerd, € 28,75, ISBN 9781907206504

Pampus Regatta 2020

Toch 75 schepen onder coronaregels

Vorige keer De Pampus Regatta bestaat sinds 2014. Toen werden de Trintelrace (sinds 1957) van Zeilvereniging Het Y en WSV Flevomare samengevoegd met de Hooikistrace (sinds 1983) van de Roei- en Zeilvereniging Naarden. Na de Pampusregatta van 2019 heeft de R&ZV Naarden zich uit de Pampusregatta teruggetrokken.

Marina Muiderzand

Voor het eerst in meer dan een halve eeuw was Durgerdam begin september niet de uitvalshaven voor deze wedstrijd en evenmin de plek voor het feest op zaterdagavond. Vanwege de COVID-19 pandemie werd de wedstrijd in 2020 vanuit de Marina Muiderzand georganiseerd, waar voldoende ruimte is om bij het verwachte aantal deelnemers de 1,5 meter regel toe te passen. Meer ruimte en bredere steigers maar dit keer helaas zonder walgebeuren, dus geen palaver, geen steigerborrel en geen BBQ.

Veel animo

De organisatie heeft als doel om professioneel georganiseerde wedstrijden bereikbaar te maken

voor zowel beginnende als ervaren wedstrijdzeilers. De Pampus Regatta is ook dé seizoenafsluiter van het IJmeer en Gooimeer en is open voor alle schepen. Met 78 inschrijvers, waarvan er drie vanwege positieve coronatestresultaten verstek moesten laten gaan, bleek hoe groot de animo was om weer in wedstrijdverband het water op te gaan.

In de ORC-klasse waren er 43 deelnemers, in de SW-klasse: 21 deelnemers, in de J80/SB20 11 deelnemers.

Zowel voor deelnemers als organisatie was 'alles digitaal' nog even wennen, maar ook dankzij fraai Hollands nazomerweer (zie de foto's van Twirre Bogaard) kijken we terug op een geslaagd evenement.

Voor alle wedstrijdresultaten zie <https://pampusregatta.nl/uitslagen/>

Jan Verjaal, *GS Albatros*, Enkhuizen

Foto's p. 14, 15, 16 en 17: Twirre Bogaard

Het lekkerste vers
zo van het land
in je mand!

Versmarkt
ma-za 09:00-20:00
zon 11:00-19:00
Restaurant
Aan Tafel bij Landmarkt
ma-zo 11:00-22:00

Schellingwouderdijk 339, 020-490 4333, www.landmarkt.nl

DEKKER WATERSPORT

MAAK VAN EEN BEZOEN AAN ONZE WINKEL EEN PLEZIERVAART!

DE HEEFT GEBOUYEERDE
WATERSPORTWATERGANG
VAN HEBERLAND!

Bij ons kunt u gratis aanleggen en
(op aanvraag) GRATIS overnachten!

Dekker Watersport biedt u extra veel watersport-
plezier als u met de boot komt. Gratis aanleggen,
pauze voor onze winkel en de mogelijkheid om gratis
te overnachten zodat u op uw gemak onze winkel
kunt bezoeken.

Veruit het Noordzeekanaal vaart u zijkanaal F
of Scherpenhoekkanaal in. Aan het eind gaat u
langs de Brugzenhullen rechtstal.
Water en ZV Y is aanwezig.
Voor een woordelijke toer, onze coördinaten:

52°25.872' N 004°49.307' E

Pieter Gheynlaan 4, NL 1106 PV Zaandam
☎ 075-616 3342 | info@dekkerwatersport.nl

Voor een totaal overzicht van onze aanbiedingen: www.dekkerwatersport.nl

Korte berichten

Nieuwsbrief van de IJsselmeervereniging

In de nieuwe nieuwsbrief van november is o.a. aandacht voor de gevolgen van de energietransitie voor het IJsselmeergebied; een nieuwe botterwerf te Volendam; het beroep bij de Raad van State tegen de plannen met het Enkhuizerzand, waaronder een villapark; de bouw van het Windpark Friesland. Je kunt de nieuwsbrief aanvragen via info@ijsselmeervereniging.nl.

Nieuwe leden

ZV Het Y verwelkomt 35 nieuwe leden na de kennismakingsavonden op 21 en 28 november die Anne Kooymans organiseerde: .F.L. Jakobs (Frank); Tamis (Tim); D.F. de Lange (Daan); W.H. van Atteveldt (Wouter); Roos (Charlotte); T.J.M. Bosman (Timo); Hof (Katja); A.S. van Schoonhoven (Abel); van Ee (Bart); J.K. Versteeg (Karel); A.M. Huisman (Andrea), gezinslid, partner van ons lid Peter de Bois; van Dijk (Pascal) (al eerder gezinslid – partner van ons lid Chris Zwierink); B.N. Corver (Bart); S.K.J. Aerts (Sven); Maarleveld (Koos); E.J.M. de Jong (Emanuel); G.N. du Buy (Georges) met S. Jording (Sigrun) – gezinslid; N.J. Nieuwenhuis (Nathan); A.G.A. Scholte (Anton); M.S.E.E. Mulder (Menno); E.G. Bicker (Erik); A.J.M. Weissner (Anja); C.H.J.M. van der Linden (Carole); W.F. Smit (Willem); Bruil (Rob); F.E. de Boer (Floor); J.W.P. Marchal (Jan Willem); M.A. Harfterkamp (Myriam); Zuidema (Lucas); A.M. Beekmans (Annick); F.J. de Bell (Fiona); W.M. van Herwijnen (Wim); P.G. Reijneveld (Pieter) met F.E.C. Geijssels (Femke) (gezinslid).

Oud-archief ZV Het Y

In oktober 2020 heeft Dr. Rob Blom, bij het Stadsarchief verantwoordelijk voor de verwerving van particuliere archieven, ons archief in de kelder van de clubark bezichtigd. We zijn nu in afwachting van een officieel besluit tot verwerving. Bij het 100-jarig bestaan van de vereniging in 1985 is al

historisch materiaal van ZV Het Y naar Het Scheepvaartmuseum gegaan. Het is de bedoeling dat alle archivalia naar het Stadsarchief gaan en dat alle historische objecten en foto's in het Scheepvaartmuseum blijven. IJs en lockdowns dienende proberen Ton Wegman en Henk Dessens nu eerst een selectie te maken van archiefmateriaal dat bewaard moet blijven dan wel vernietigd kan worden.

Boek over Ko Kuyt

In het Y Journaal schreef Frank van Koten over de zeereis van Ko Kuyt in 1937. Frank kocht een exemplaar van het boek dat destijds verscheen. Frank hoorde ook van de zoon van Ko Kuyt (destijds 7 jaar oud), dat Ko zijn schip had proefgevaren op het IJsselmeer vanuit de haven in Durgerdam. Aan ZV Het Y bood Frank het boek en de foto aan voor op het havenkantoor tijdens de ALV op 20 november.

Lichtstraal blijft in Durgerdam

Eind juni 2020 kreeg het bestuur bericht dat de klipper *Lichtstraal* was verkocht. De *Lichtstraal* is Nederlands maritiem erfgoed uit 1892, dat sinds de jaren '70 een thuishaven heeft bij Het Y in Durgerdam. We wisten dat de verkoop eraan zat te komen, maar we zijn blij dat de nieuwe eigenaren zich volledig inzetten voor behoud van het schip. ZV Het Y kan en moet in onze ogen een bijdrage leveren aan het behoud van maritiem erfgoed. De nieuwe eigenaren, Georges du Buy en Sigrun Jording, vroegen het bestuur of het mogelijk was de vaste

ligplaats van de *Lichtstraal* te behouden en onder welke condities dat kon. Inmiddels zijn ze lid van Het Y en is de *Lichtstraal* na een eerste opknappbeurt weer terug aan de steiger. Het bestuur heeft in dit bijzondere geval besloten de *Lichtstraal* zijn plek te laten behouden.

Wie verre reizen maakt ...

De boot en de bar, ze zijn schijnbaar onafscheidelijk in iedere watersportvereniging. In het bijzondere jaar 2020 is de boot gebleven, maar de bar hebben we nauwelijks gezien.

Bar en boot

Daardoor missen we ook onze spannende, sterke, mooie of ontroerende verhalen over onze belevenissen op het water. Maar de meeste Y-leden zijn in het seizoen 2020 met hun boot op stap geweest naar verre en nabije bestemmingen. Ondanks dat de houten bar in de clubark even uit beeld is hebben we gelukkig nog onze 'papieren bar', het Y Journaal.

Een reisverhaal maken Door: Ton Wegman

Wat moet je doen om een mooi reisverhaal te maken? Gooi de lijnen los en vaar de haven uit. Dat is stap een. Natuurlijk hou je een journaal bij. Maar dat logboek is geen reisverhaal waar je anderen een plezier mee doet. Hoeveel olie en water je aan boord hebt is geen interessant gegeven. Hoeveel mijl je per dag gevaren hebt evenmin. Hoe hard het uit de verkeerde richting waaide, ik wil het niet weten! Wat vertel je in vijf minuten bij de koffieautomaat als je terug bent? De hoogtepunten van je reis. En dat is precies wat een goed reisverhaal moet zijn. Een voorbeeld. Je vaart in een paar dagen naar Noorwegen. Daar verzeil je in een beeldschone fjord. Achter in die fjord is een dorpje. Afgezien van wat vissersboten ligt er niemand aan de steiger. Als je de motor stopt is de stilte aangrijpend. Je hebt het gevoel dat je de meeuwen kilometers verderop hoort krijsen. Om je heen rijzen de bergwanden vrijwel loodrecht uit het water omhoog, alleen die paar huizen van het gehucht liggen beschut in een dal waar de bodem langzaam glooiend naar het water afloopt. De volgende dag vertikt je motor het om te starten. Je doet alles volgens het boekje, maar te vergeefs. Van iemand uit het dorpje krijg je het telefoonnummer van een reparateur. Die bel je en

Oproep

Voor het winternummer van het Y Journaal ontving de redactie niet één reisverslag. Dat vinden we jammer. Hoe maak je een leuk reisverhaal? Vijf jaar geleden schreef Ton Wegman hier een kort artikel over dat je op weg kan helpen. We drukken het hieronder graag nog een keer af.

Hulp!

Schroom niet om het zelf eens te proberen. De redactie helpt je graag. Stuur eens wat in en wij kunnen het voor je redigeren. De deadline voor het lentenummer is 1 maart 2021. Zie verder <https://www.zvhety.nl/over-de-vereniging/y-journaal>, of mail eerst even naar yjournaal@zvhety.nl.

na een halfuur verschijnt er een bestelwagentje. Een blozend moeke met een gebloemd schort en een grijs permanentje stapt uit. Anka, want zo heet ze, luistert aandachtig naar je verhaal, knikt een paar keer en loopt naar haar busje. Je denkt dat ze haar man of haar zoon gaat halen, maar nee, even later klimt ze aan boord met een gereedschapskist. Tot je stomme verbazing heeft ze binnen twintig minuten de motor weer aan de praat. Als aandenken geeft ze je bij het afscheid nog een heerlijk plastic bakje met zelfgemaakte vispaté. Wanneer je weg vaart zwaait Anka je vriendelijk na. De hele vakantie loopt je motor als een zonnetje. Zo'n voorval kan een lekker verhaal opleveren. Het zit hem vaak in het onverwachte, het verrassende. Bespaar ons dus die ellenlange, overgeschreven logboeken. We gaan je reis toch niet navaren. En zet ons ook geen opsomming van ellende voor. Tenzij je briljant en heel geestig kunt schrijven. Aangedikte heldendaden bij gierende storm doen het aan de bar soms goed, maar zwart op wit werken ze meestal niet. En vergeet vooral niet om foto's te maken. Heel veel foto's. Dat zijn vaak ook nog de beste geheugensteuntjes bij een goed verhaal.

Column Welkom

In de winkel van Sinkel in Vinkeveen staat een vrouw voor de balie. Ze vraagt om boeien. De man achter de toonbank begrijpt niet direct wat ze bedoelt.

'Van die dingen die je gebruikt om je boot op te vangen', zegt ze hoopvol. Hij staart haar blanco aan.

Ze wijst naar een plank achter haar. 'Die zwarte.' Hij haalt opgelucht adem: 'Ah, stootwillen, jazeker, hoeveel?' Ze heeft er vier nodig, zegt ze. En dan komt het. 'Hoe maak je die vast?' Het onbegrip is in één keer terug. 'Hoe bedoelt u? Met een lijntje.' 'Lijntje?'

'Ja, een touw. Dat hebben we hier kant en klaar, met een lus.'

Ze is blij met de service en hij verkoopt haar uiteindelijk vier glimmende zwarte stootwillen, met een lijntje eraan. Ze neemt ook nog wat landvasten mee.

Ondertussen legt ze uit dat ze sinds kort samen met haar man een boot heeft. Hun eerste, dus ze moeten alles nog leren. Ze lacht er een beetje om. Ze zal nog wel vaker in die winkel komen, denk ik bij mezelf. Gelukkig is ze niet bang om dingen te vragen. Ik wacht geduldig met mijn gevonden schatten tot ze klaar is. Ik heb de tijd en het is een winkel

waar ik oneindig veel dingetjes zie waar ik vast en zeker een bestemming voor kan vinden, maar waar ik nu even niet van weet welke bestemming dat dan is.

Ze vraagt hoe je de stootwillen oppompt, en dat doet de man achter de balie vervolgens als service voor haar. Fijn.

Ik doe een stap naar voren, anticiperend op het einde van de transactie, maar ze verrast ons met nog een paar vragen: 'En hoe bind je die dingen nou vast?' 'Waar? Aan de reling?' 'Nee, aan de boot.' 'Ja, aan de reling. Met een platte knoop', antwoordt de man achter de balie.

Ik schud zachtjes mijn hoofd en antwoord in gedachten: nee, met een mastworp met slipsteek.

Ze heeft geen idee hoe de knopen heten, maar doet moedig een laatste beroep op de service van de man achter de balie: 'Kunt u die alvast voor me maken, dan laat ik ze er gewoon in zitten.'

Mendel Stecher, *Randi*, Durgerdam

Links: De Ellida na stralen en schilderen; rechts: in de kraan na de voltooiing van het staalwerk.
Foto's: Aad Juffermans

Linksonder: omslag van het boek Nederlandse jachten 1875-1975.

Onder: de Zeebrief van de Ellida uit 1911

Varend erfgoedtopper *Ellida* en ZV Het Y

Bij Jachthaven Juffermans in Warmond staat een klassiek zeiljacht op de wal dat een relatie heeft met de vroege geschiedenis van ZV Het Y. De stalen sloep *Ellida*, werd in 1911 gebouwd op de werf 't Fort van Gerard de Vries Lentsch te Nieuwendam.

Uit de vlammen gered

In 2002 brandde de *Ellida* in de winterberging helemaal uit, samen met tientallen andere boten, door een overgeslagen brand. Het wrak van de *Ellida* werd total loss verklaard, maar werfbaas Aad Juffermans kon het niet over zijn hart verkrijgen om het te laten slopen. Hij nam het casco over van de verzekering en ging het in de jaren daarna tussen de bedrijven door repareren. Hij verving staalplaten en profielen waar dat nodig was en liet het casco stralen en in een epoxysysteem schilderen, in afwachting van een liefhebber die het in oude glorie wilde laten herrijzen. Tot op heden helaas zonder resultaat.

De *Elizabeth*

In totaal gleden vijf van deze zeilsloepen van de helling in Nieuwendam, in lengtes van 10 tot 12,50 meter. Boven de waterlijn hadden ze het uiterlijk van een reddingsloep, maar het onderwaterschip was dat van een volwaardig zeiljacht, met een kiel en een maximale diepgang van 1,40 m. Twee van deze sloepen

voeren ook veel op zee, maar door de beperkte diepgang waren ze ook geschikt voor de meeste kust- en binnenwateren. In haar boek *Nederlandse jachten 1875-1975* schrijft Elisabeth Spits dat Gerard de Vries Lentsch (1901-1989, de 3e generatie) deze sloep in 1917, dus aan het begin van zijn carrière, zelf had ontworpen evenals de andere vier zeilsloepen van deze serie. Maar toen in 1911 de *Ellida* werd afgeleverd was Gerard pas 10 jaar oud, dus die toeschrijving roept vraagtekens op. Anderzijds, Mozart schreef zijn eerste compositie ook al toen hij pas vijf jaar oud was.

De *Elizabeth* bleef tot op de dag van vandaag in de familie en het jacht stond onder de noemer 'erfgoedtopper' uitgebreid in het zonnetje in het oktobernummer 2020 van *Spiegel der Zeilvaart*, samen met de huidige eigenaar Diederik Buddingh.

De *Ellida*

In het watersporttijdschrift *Ons Element* uit 1921 schreef Th. P. Holst, lid van Zeilvereniging Het Y, in een artikel over het 'kruiserjacht type spitsgat' *Elizabeth*: 'Het spitsgatmodel ontstond reeds jaren geleden [...] en werd te Muiden gebouwd op aanwijzing van ondergeteekende, die, destijds eigenaar van een tot zeilvaartuig ingerichte reddingsboot, de fouten die aan dit oorspronkelijk model kleefden, had leeren beoordelen'.

In 1917 bouwde De Vries Lentsch voor Holst zo'n zelfde sloep als de *Ellida* en de *Elizabeth*. Wat wij nu een klassieker noemen zag Holst in 1921 dus als een innovatie. Holst noemde zijn nieuwe sloep de *Elsa III* en vermeldde in zijn artikel ook de iets kleinere *Ellida*, alsmede de naam van de eigenaar in 1921. Dit was de bekende Amsterdamse aannemer en architect W.C. Deenik Zzn. (1870-1945), in 1919 ondervoorzitter van Zeilvereniging Het Y te Amsterdam. Deenik was echter niet de opdrachtgever geweest van de *Ellida*. Dat was Hendrik Leonard Scholten (Haarlem 1880- Bussum 1957), die carrière maakte bij de gemeentelijke havendienst van Amsterdam. We weten dit omdat de Zeebrief uit 1911 bewaard is gebleven en op naam staat van H.L. Scholten.

H.L. Scholten

Door 'corona' was het moeilijk om nu archiefonderzoek te doen. Het archief van De Vries Lentsch wordt bewaard in Het Scheepvaartmuseum en het is waarschijnlijk dat daar ook de bouwtekeningen van de *Ellida* nog aanwezig zijn en wellicht een geschreven bestek. Ook heb ik nog niet kunnen achterhalen of de opdrachtgever van de *Ellida*, H.L. Scholten, ook lid was van ZV Het Y. Waarschijnlijk kwam Scholten uit een gegoede familie. Zijn vader stond in het bevolkingsregister van Amsterdam ingeschreven als 'koopman', 'commissionair' en later 'zonder beroep', wat mogelijk betekende: 'rentenier'. De heer Jaap Kaagman stuurde nog informatie over twee andere sloepen van de serie die nu *Rob* en *Brenda* heten en beide lange zeereizen maakten. De *Rob* vaart nog altijd rond in het Caraïbisch gebied en stond vorig jaar te koop.

Zowel de *Ellida* als de *Elsa III* hadden een ligplaats in de toen net opgeleverde Y-haven aan de Grasweg in Amsterdam-Noord. Een vierde sloep, de *Gruno*, was eigendom van P. Juchter, ook lid van ZV het Y. Over de vijfde sloep van de serie heb ik nog geen informatie kunnen vinden.

Hopelijk meldt zich ook voor de *Ellida* alsnog een belangstellende. Voor informatie wende men zich tot Jachthaven Aad Juffermans te Warmond.

Henk Dessens.

Boven: interieur van de *Ellida*, voor de brand. Foto: Aad Juffermans.

Onder: de *Rob* (De Vries Lentsch 1917), hier in de Caraïben. De foto stond in de verkoopadvertentie.

Centreboarder op het IJ

Wie goed kijkt ziet tussen de pavoiseervlaggen van deze centre boarder het wimpeltje van ZV Het Y. Ton Wegman vond deze stereofoto uit ca. 1900 in de collectie van het Rijksmuseum. Stereofoto's bekeek men met een stereoviewer, zodat je het beeld als het ware driedimensionaal zag. De foto, uitgegeven door de Herz'scher Photographie Verlag komt uit een serie over Amsterdam. Dat verklaart het nummer 170 onder op de foto.

Veluwe herfst 2020

Oude opname van de werf Kroes te Kampen

Mooi weer in september. In plaats van naar de boot met partner naar de Veluwe geweest om te recreëren. Ik had beloofd helemaal niets met water of bootjes te regelen, overmacht voorbehouden, om rustig in het groene lover te wandelen en een nachtje door te brengen in een B&B.

De Juttershoek

De overmacht lag hem daar in dat ik een overnachting had gereserveerd bij een B&B dat vol hing met de bekende nautische details: reddingsboei, diverse oude koperen boordlichten, de sleutelhanger was een anker, enz. De dame die de B&B runde had drie jaar geleden haar charterschip verkocht en was in Kampen een B&B begonnen, de 'Juttershoek'. De naam had mij een lichtje moeten doen opgaan, maar ik zag het pas toen ik er was (verder geen kwaad woord over die Juttershoek).

Geen horizon

Het was best leuk, die Veluwe: Kröller-Müller, Hubertushof, Christiaan de Wet en stuifzand, maar het is niet helemaal mijn grootste verlangen. Ik heb het niet zo op bossen. Ik vind het uitzicht beperkt en erg groen. Ik kom uit Noord-Holland en mijn horizon is plat en gevuld met water. En in zo'n bos zie je niks. Ik geef toe, ik heb geen groene vingers, kan nog net een begonia van een sanseveria onderscheiden, dus ik merk weinig op als ik in een bos rondloop. Een eik kan ik alleen van een kastanje onderscheiden als er eikels of kastanjes onder liggen, want voor de rest is het groen en van het houtwerk kun je nog geen Optimist bouwen. Je ziet geen horizon!

Het B&B lag dicht bij de IJssel. Als ik een rivier zie, herken ik van alles, de stroom langs de kant, de vlaag over het water, de aanloop naar de brug, de vorm van de havens, de loop van de rivier. Ik was dan ook helemaal blij toen we na een half uur wandelen in het bos een beekje tegen kwamen:

water! Een kikker kon er nog niet in zwemmen, maar evengoed werd ik getroost door het stroompje met al zijn kenmerken van een rivier in miniatuur.

Jupiter

Een volgende fout was dat ik een restaurant had geboekt, dat recht tegenover de werf van Kroes bleek te liggen. Een Jupiter, 9 meter overnaads, platgat, prachtboot, was kennelijk nieuwe zeilen aan het testen en zeilde continue recht voor mijn neus heen en weer in zon en lekker noord-oostenwindje. Dat deed even pijn maar als afleiding kon ik mij wijden aan een grote sorbet als toetje. Toen dat op was, was de Jupiter gelukkig verdwenen.

Het watervirus

Als u mij zo langzamerhand een zeikerd vindt, ik geef toe dat het watervirus mij flink te pakken had en heeft. In de jaren dat ik geen boot had, kampeerde ik met mijn gezin en ook toen zorgde ik dat wij zo veel mogelijk uitzicht hadden op sloot, riviertje of meer. Mijn twee zoons hebben echter niks met zeilen, ondanks het zeilkamp waar ik ze met wat bijsturing ('wat willen jullie doen in de zomervakantie? Volgens mij is een zeilkamp erg leuk: zon, water, meiden, wat wil je nog meer') naar toe heb laten gaan. Na drie dagen Veluwe was het nog steeds mooi weer en ben de volgende dag gauw naar de boot gegaan en naar Durgerdam gevaren waar ik dit nu zit te tikken. Morgen ga ik roeien en overmorgen heb ik vrijwilligersdienst in het Scheepvaart-museum. Ik kan mij voorstellen dat je als landrot daar af en toe de waterpest van krijgt, maar, zoals ik tegen mijn partner zeg, wees blij dat ik als pensionado een hobby heb, anders zat ik thuis te chagrijnen.

En met dat akelige vooruitzicht stemde ze schoorvoetend in.

Piet Schoemaker

De Bremer kogge Museumtip

De Bremer kogge in de tentoonstelling. Met teksten, beelden en computeranimaties worden de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek naar de bouw, constructie en het varen met de kogge uitgelegd. Foto: Henk Dessens

Bij de aanleg van een nieuwe zeehaven bij Bremerhaven stuitte men op 8 oktober 1962 toevallig op een houten scheepswrak.

Het schip van de Hanze

Het schip werd geborgen en geïdentificeerd als een kogge. Het raakte internationaal bekend als de 'Bremer kogge'. Na jaren van conservering en onderzoek is het wrak sinds enige tijd voor het publiek te zien in het Deutsches Schiffahrtsmuseum in Bremerhaven. De kogge was hét zeeschip van de middeleeuwen en verbonden met de Hanze, een internationaal verbond van Europese havensteden. Met dit type werd voldaan aan de vraag naar zeewaardige schepen waarmee over volle zee, maar ook over rivieren, grotere ladingpartijen konden worden vervoerd dan voorheen. Met behulp van de dendrochronologie kon de Bremer kogge worden gedateerd op omstreeks 1380.

Meer vondsten

Later doken meer wrakken van koggen op uit de West-Europese klei, slijk en modder. In Nederland zijn in totaal 14 koggeschepen gevonden. Het bekendst werd de Kamper kogge, een reconstructie van een wrak in de Flevopolder nabij Nijkerk uit omstreeks 1336. Bij Doel, nabij Antwerpen, vond men in 2000 twee koggen, daterend uit omstreeks 1326. In 2012 dook tijdens baggerwerkzaamheden bij Kampen nog een wrak op, dat nu bekend staat als de IJsselkogge.

Tentoonstelling

Na jarenlange conservering in douches en baden van polyethyleenglycol, dat eruit ziet als kaarsvet, staat de kogge opgesteld in een hal van het Deutsches Schiffahrtsmuseum in Bremen, omringd met informatieve media waarin de bouw van en het zeilen met zo'n schip wordt uitgelegd. Ik vond het een sensatie om oog in oog te staan met een nog goed herkenbaar schip uit de veertiende eeuw.

Het museum wordt momenteel bijna totaal gerenoveerd, maar enkele paviljoens en de koggehal, alsmede de museumvloot, zijn toegankelijk.

Informatie: www.dsm.museum, of mail naar info@dsm.museum.

Henk Dessens

Zo vonden arbeiders bij toeval het wrak van de Bremer kogge. Foto: DSM

Voor anker bij de Paardenhoek

De plek waar de afsluitdijk van de Oranjesluizen de noordpunt van het Zeeburgereiland raakt, heet al eeuwenlang de Paardenhoek.

In de tijd van de zeilvaart was het een geliefde ankerplaats voor binnenschippers die wachtten op een nieuwe vracht of op beter weer. Deze twee foto's werden gemaakt door schipperszoon Esse Bond (geb. 1929) die opgroeide aan boord van de zeiltjalk *Gruno* van zijn ouders. Esse maakte deze foto's omstreeks 1950 vanuit de bijboot op het Buiten IJ. Pas in 1954 kreeg de *Gruno* voor het eerst een (tweedehands) Kromhoutmotor van 20 pk, omdat Esse voor militaire dienst was opgeroepen en zijn vader dus niet meer kon helpen bij het zeilen. Vader Jan Bond voer met zijn echtgenote nog een jaar of tien door tot hij de aow-gerechtigde leeftijd had bereikt. Na een paar jaar in het Westerdok te hebben gelegen werd de *Gruno* aangekocht door het Maritiem Museum Rotterdam. Daar is in de Leuvehaven de inmiddels 120 jaar oude tjalk nog steeds te bezichtigen.

Henk Dessens, *Eb en Vloed*, Warmond

Topografische kaart 1850-1865. De Oranjesluizen zijn nog niet aangelegd.

Jeugdherinneringen aan Het Y (afl. 2)

Willem Rietbergen en (liggend) havenmeester Porsius. Foto: Niesko Rietbergen

Wij hebben het zeer naar ons zin gehad op Durgerdam kunnen we wel stellen. Elk weekend vanaf ongeveer 30 april tot het derde weekend van september gingen we naar de boot. Niet alleen ons gezin, maar de hele haven liep vol op zaterdagmiddag.

Jan Porsius, havenmeester

Gezinnen konden niet eerder komen, want de vrije zaterdagmorgen bestond nog niet. Per fiets, per auto met brommer of bus. Havenmeester Jan Porsius liep over de steigers, vaak vergezeld door zijn zoon Ruud (Rudi), om iedereen hartelijk welkom te heten. Gekleed in grijze broek, blauwe blazer, Y-speldje opgespeld en met witte zeilpet op. Degenen die per fiets kwamen, mochten hun vervoermiddel stallen in de schuur van de familie Porsius. En als mevrouw Porsius ons dan zag, Willy en mij, werden we naar binnen gevraagd voor een kopje thee, heel gastvrij.

Boodschappen

Vaak werden er nog wat boodschappen gedaan bij Chris Mulder met zijn kruidenierswinkel of bij de slager die er toen nog was. Bakker Gijs reed langs met zijn bakkerswagen. Mijn vader, Willem Rietbergen, leverde links en rechts nog wat potten verf en kwasten af of andere schildersbenodigdheden.

Wij hadden op de Overtoom, waar wij woonden, een verfwinkel, gespecialiseerd in bootlakken en -verven, en een schildersbedrijf. Er werden dus nog weleens bestellingen geplaatst, ook door de Durgerdammers zelf, die op zaterdag werden afgeleverd.

Anneke Rietbergen, *Margrietha*, Durgerdam

(wordt vervolgd)

Wie noemt zijn boot nou ...?

Je komt de gekste en de mooiste bootnamen tegen in onze havens. Evert Nieuwenhuis vraagt de schippers waarom ze hun zeilende trots zo hebben genoemd.

Rob de Vries: "Mijn boot heet *Cadans*. Zo heette ze al toen ik er kocht. Naar goed gebruik heb ik haar niet hernoemd – dat schijnt ongeluk te brengen, nietwaar? Maar ik wil 'r ook helemaal niet hernoemen, het is een prachtige naam die past bij mijn scheepje, een zeegrondel van 9,6 meter. Want als ze met een stevige, halfwindse bries door de golven gaat, dan komt ze mooi in cadans.

Een boot brengt ook cadans in je leven. In de zomer ben je veel op je boot en wil je zo veel mogelijk varen. En nu, in de winter, verkeer je in rustiger vaarwater, om er later weer lekker op uit te trekken.

Wij varen best veel. Liefst elk weekend vanuit ligplaats Durgerdam en in de zomer zijn we vijf weken aan boord. Op een ideale dag zeilen we een flink stuk om op een mooi plekje aan te komen. Dat kan in een haventje zijn maar we ankeren ook veel en graag. Het is heerlijk om alles aan boord te hebben en te genieten van je omgeving.

In de zomervakantie gaan we altijd naar

Friesland. Om onder vol zeil door sloten en over meertjes te razen vind ik misschien wel het mooiste zeilen dat er is. En we gaan natuurlijk naar de Wadden om droog te vallen. Ik wil nog een keer naar Zeeland. Mijn moeder komt uit Yerseke, en het lijkt me mooi om daar aan te leggen en er een paar dagen te blijven. *Cadans* ligt nu op de wal op de Kadoelenwerf, vlak bij mijn huis. Er hoeft dit jaar niet zo veel te gebeuren. Ik wil de onderkant schoonmaken en ik moet een lekkende afsluiter vervangen. Die druppelt al twee jaar en met een plastic bekertje eronder gaat het prima, maar ja, uiteindelijk moet je er toch een keer werk van maken. Lekker klussen aan je boot hoort erbij, het is een deel van de lol. Ik ga niet elk jaar op de kant, want een boot moet drijven. Eens in de drie winters op de wal vind ik prima – die cadans wil ik er wel in houden."

Evert Nieuwenhuis
Galatea, Marken

Ytje

I	D	D	N	X	S	Y	V	K	C	B	U	A	I	P	Y
R	I	E	U	L	X	R	U	I	M	E	N	R	M	Q	M
S	E	I	F	L	K	J	M	X	T	O	E	I	R	P	V
D	H	B	W	T	V	C	P	Y	W	G	S	L	Q	Z	S
Y	G	E	A	J	N	Y	C	T	E	T	C	Z	W	X	X
K	I	G	R	B	O	N	R	N	N	O	E	U	I	P	F
E	T	K	M	V	S	O	H	O	P	N	C	C	N	O	P
I	H	U	T	K	B	Z	V	F	L	Y	G	E	D	N	F
S	C	R	E	O	R	E	E	F	S	O	T	A	R	T	S
S	O	D	F	U	D	P	I	Z	I	U	O	D	P	G	X
E	V	E	R	T	S	Z	T	N	O	R	F	U	O	K	G
R	T	G	O	H	V	X	N	U	K	X	F	W	G	B	I
P	H	O	N	A	Q	R	X	L	P	J	O	R	M	C	T
E	C	H	T	O	I	D	F	I	K	R	I	M	P	E	N
D	U	G	A	A	L	N	O	Z	O	Q	N	O	I	X	F
Y	L	R	E	E	F	S	O	P	O	R	T	Z	W	N	Y

Sanne van Rijn verstopte 15 woorden die te maken hebben met het thema meteorologie.

Veel plezier!

Colofon

Het Y Journaal is een uitgave van Zeilvereniging Het Y
Durgerdamerdijk 116a
1026 CG Durgerdam

Hoofdredacteur Henk Dessens
Redactie: Meike Baretta, Wendel Röntgen, Piet Schoemaker.

Redactieadres Y Journaal
yjournals@zvhet.nl
tel. 06-53377924

Contact ZV Het Y
Voor alle lopende zaken: de havenmeester
tel. 06-51628873

Secretariaat
Jan Verjaal tel. 06-54941959
en
Anneke Jochemsen tel. 06-29273334
secretariaat@zvhet.nl

Bestuur en commissies
Zie voor het volledige overzicht
www.zvhet.nl/vereniging/bestuur
en commissies

Aanvragen lidmaatschap
Anne Kooyman tel. 020-4964255
kandidaatleden@zvhet.nl

Advertenties
yjournals@zvhet.nl

Zorgeloos varen & stallen.

12 **Administratieve & andere**

13 **Techniek**

14 **Wettelijke & contractueel**

15 **Werkzaamheden**

16 **Administratieve**

De volgende link
kan u helpen.

Deze informatie is voor u.

De informatie is
voor u.